

EL DOCTOR ANTONI
ARIET
I LA TOPOGRAFIA MÈDICA
DE VILADRAU

La primera i més important obra que s'ha escrit sobre Viladrau és la *Topografia mèdica de Viladrau (Montseny)*, un curiós llibre amb interessants notícies històriques, demogràfiques, folklòriques, botàniques, etc. feta pel seu metge titular i alcalde Dr. Antoni Ariet i Barberis, que compta amb 220 pàgines i es va editar a Barcelona l'any 1915.

Moltes de les notícies que dona són envellides i circumstancials, algunes altres han estat objecte posteriorment de més amplis estudis, però l'obra té un conjunt de notícies molt remarcables, sobretot les que fan referència a l'època en què vivia l'autor, que la fan un clàssic dintre del seu gènere i un llibre cabdal per conèixer el vell Viladrau.

Per informació dels lectors i en homenatge també al seu autor, presentarem breument el llibre i la personalitat del Dr. Ariet.

Diguem d'entrada que una *topografia mèdica* és un gènere singular de treball monogràfic, promocionat sobretot per l'Acadèmia de Medicina de Barcelona, per induir els metges rurals a la observació i estudi directe del lloc on exerceixen la seva professió.

La redacció i presentació de topografies mèdiques comença a finals del segle XVIII gràcies a les orientacions i consignes del Dr. Francesc Salvà i Campillo, primer titular d'una càtedra de medicina clínica a Barcelona i des del 1773 membre i després degà de l'Acadèmia de Medicina pràctica. El seu mesuratge i influència com a metge, professor i investigador va estendre's fins a la seva mort, ocorreguda el 1828.

El Dr. Salvà va iniciar els concursos públics de presentació de topografies mèdiques i va traçar les bases i especificar les matèries que havien de contenir. Una de les més antigues topografies mèdiques de la comarca és la del veí poble de Taradell, redactada entorn el 1792 pel seu metge Dr. Joan Sastre i Puig; en sabem que va ésser premiada però no consta que s'imprimís.

Quan el Dr. Ariet i Barberis va redactar i publicar la seva topografia mèdica

de Viladrau, que fou entre el 1912 i el 1915, feia ja sis anys que exercia de metge a la població i tres que n'era el batlle o alcalde. Vegem breument la seva biografia.

Antoni Ariet i Barberis va nèixer a la població de Seva el 8 de desembre de 1872 i era fill de Josep Ariet, de professió cirurgià, natural de Pont de Claverol, al Pallars Jussà, i de Victorina Barberis, filla de Marín (Pontevedra). La cirurgia dintre del segle XVIII i abans era una professió molt afina a la dels barbers o sagnadors i era de grau inferior als metges; amb tot, a desgrat de la resistència dels metges, el 1827 s'uniren ambdues professions i des d'aleshores guanyà en prestigi la cirurgia.

El jove Ariet va estudiar medicina a Barcelona i un cop ja metge, a l'edat de 34 anys, prenia possessió de la plaça de Viladrau, el 1906. Era un home afable, piadós i molt servicial, qualitats que li feren guanyar tot seguit l'estima de tothom. Ben aviat es va identificar totalment amb la vida i problemes de la gent de Viladrau, cosa que va fer que l'1 de juliol del 1909 fos elegit alcalde, càrrec que va tenir fins al 3 d'octubre de 1923, o inici de la Dictadura de Primo de Rivera.

No és el nostre intent fer una biografia completa del Dr. Ariet, només hem volgut destacar alguns trets essencials. No sabem que mai es casés, cosa que li va permetre cultivar com un sacerdoti la seva professió, i una plena dedicació a la seva carrera i càrrec d'alcalde. Era un gran català, amant de la literatura catalana, de tendències a favor de la Lliga i escriptor per gust com ho indica la seva *Topografia mèdica*, les *Memòries d'un viatge a Terra Santa*, que va escriure i publicar el 1927, i un seguit de treballs literaris intitolats *Proses del Montseny*, alguns publicats en periòdics de l'època i altres inèdits.

Les memòries del viatge a Terra Santa recullen les experiències d'una peregrinació seva que va fer, via Itàlia, entre el 25 d'abril i el 10 de juny del mateix any. És un llibre de 260 pàgines prologat pel Dr. P. Pous, professor de Sagrada Escripura del Seminari.

El Dr. Ariet va morir a Viladrau el dia 1 de febrer de 1951, a l'edat de 78 anys. Va morir en plena tasca, ja que, a desgrat de la seva edat, morí d'una angina de pit fulminant en tancar la porta del garatge de casa seva, quan tornava de fer unes visites a Espinelves amb el seu vell Austin. Segons el recordatori dels seus funerals, tenia tres germanes anomenades Josepa, Consol i Rosa, i un germà polític, Martí Casals.

Unes paraules d'aquest recordatori són un digne resum de la seva vida: «No s'esborrarà jamai la seva memòria, perquè la bondat del seu cor i l'amor als seus deures li conquistaren nombroses amistats». No oblidem que fou metge del poble per espai de 47 anys i dels quals 14 alcalde.

La *Topografia mèdica de Viladrau*, de la qual avui reproduïm el capítol

El Dr. Antoni Ariet, metge de Viladran i alcalde.

dedicat als vells costums o folklore, va ésser premiada amb accèssit i el títol d'Acadèmic Corresponent en el concurs obert per la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Barcelona l'any 1913.

Segons llegim en la resolució del jurat, datada del 27 de gener de 1914, en el Concurs de Premis del 1918 es varen presentar tres obres, una dedicada a la Vall d'Aran, una a Sabadell i l'altra a Viladrau. Es va endur el premi la de Sabadell, i un primer accèssit la de la Vall d'Aran. Totes eren en castellà llevat de la del Dr. Ariet.

El judici del jurat que li va atorgar l'Accèssit diu així:

«La de Viladrau, escrita en catalán, sin arcaismos catalánicos, extensa, muy metódica (siguiendo la pauta de la Asociación de Médicos de Rusia para los estudios topográficos), demuestra en su autor gran devoción al trabajo y a la ciencia médica. Tal vez esta Memoria peque de cierta prolijidad en algunos de sus capítulos, sobre todo en los destinados a reseñar la historia de la vida y las costumbres locales : pero ello viene compensado por una viva efusión espiritual que de ella emana, por unos aires de apostolado moral que la hacen muy simpática».

Curiosament el que li criticaven els membres del jurat és allò que, a nosaltres, ens la fa interessant: l'afany d'explicar la vida, la història i els costums de la població.

Es va publicar a Barcelona a l'impremta de Fidel Giró el 1915, i el Dr. Ariet la dedicà al Dr. Valentí Carulla i Margenat (1864-1923) metge, catedràtic i rector de la Universitat de Barcelona entre 1913 i 1923.

El mateix Dr. Carulla li va fer el pròleg o presentació, on evoca la figura del Dr. Ariet, jove metge que estudià sota el seu mestratge. Hí diu també que, fill d'un poble de pagès, el jove Ariet va fer els seus estudis a la universitat, treballant a la vegada en una farmàcia de renom de la ciutat, i que, acabats els estudis, va continuar a Viladrau el seu aprenentatge en la vida real identificant-se tant amb la població que ben aviat fou elegit regidor i després alcalde del poble. El Dr. Carulla coneixia això perquè havia passat temporades a Viladrau i per aquesta causa evoca també la faceta cultural del Dr. Ariet que escriu i col·labora en revistes montsenyenques i muntanyenques; igualment una de les coses que també destaca el pròloguista és l'aportació al folklore que fa l'autor.

L'obra té 220 pàgines i es divideix en tres parts que ell anomena Secció Etnogràfica, Secció Biològica, i Secció Topogràfica. En la primera estudia la vida somàtica i la psíquica del poble, en la segona el gènere de vida de la població i en la tercera el medi ambient, essent remarcables les classificacions de la flora i fauna del Montseny, amb llargues llistes on posa el nom vulgar, el nom genèric i específic i descriu les famílies i els ordres de les plantes i animals de Viladrau.

La part que avui reproduïm o la vida, costums i folklore de Viladrau, fa referència a la segona part o vida psíquica de la Secció Biològica i va de les pàgines 58 a la 73 del llibre.

Les fotos que la il·lustren, així com la majoria de dades per traçar aquest esboç biogràfic, ens les ha facilitades el bon amic viladrauenc Àngel Rabat.

A. P. F.